

Darko Kristović, Darko Breitenfeld

Violinisti i skladatelji

ARCANGELO CORELLI (17. veljače 1653. – 8. siječnja 1713.) – talijanski violinist i barokni skladatelj. Rođen je u gradiću Fusignano, u tadašnjoj biskupiji Ferrara, u obitelji zemljovlasnika. Corellijeva obitelj živi u Fusignano od 1506. g. Njegov otac, po kojemu je skladatelj i dobio ime Arcangelo, umire pet tjedana prije njegovog rođenja.

Prema navodima pjesnika Giovannija Marija Crescimbenija, koji je osobno dobro poznao skladatelja, Corelli je isprva studirao glazbu kod jednog svećenika u obližnjem gradu Faenzi, a potom u Lugu. Godine 1666. seli se u Bolognu, koja je tada bila glavni centar glazbene kulture i imao jednu od vodećih violinskih škola, povezanu s imenom violiniste Ercole Gaibara. Kasniji izvještaji povezuju Corellijevu glazbeničku

naobrazbu uz nekoliko istaknutih majstora violinista, kao što su Benvenuti, Brugnoli, Bartolomeo Laurenti i Giovanni Batista Bassani. Sa 17 godina postaje članom bolonjske Filharmonijske akademije. Dosta je putovao po Europi, a navodno je izvjesno vrijeme bio u službi Maksimilijana II. Emanuela, bavorskog izbornika. Premda se točno ne zna kad je Corelli stigao u Rim, sigurno je da je do 1675. g. bio tamo aktivan. Poznat i kao *Arcangelo Bolognese* bio je više puta angažiran da svira kao vodeći violinist u korizmenim oratorijima u crkvi *San Giovanni dei Fiorentini*, kao i na francuskim nacionalnim proslavama koje su se održavale svake godine 25. kolovoza u crkvi *San Luigi dei Francesi*. Svirao je u brojnim sastavima koji su bili sponzorirani od strane imućnih ljudi, kao što su kardinal Benedetto Pamphili, za kojeg je Corelli svirao korizmene oratorije od 1676. pa do 1679. g. u crkvi *San Marcello*. Utemeljitelj je poznate Corellijeve violinske škole.

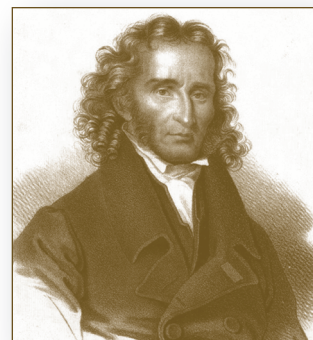
Godine 1687. ravnao je svečanom izvedbom u čast švedske kraljice Kristine, a bio je i miljenik kardinala Pietra Ottobonija, koji je 1689. g. postao papa Aleksandar VIII.

Njegove skladbe za violinu obilježile su cijelu epohu u povijesti komorne glazbe. Čak je i J. S. Bach proučavao njegova djela i napisao *Fugu za orgulje BWV 579*

baziranu na temu Corellijeva trećeg opusa. Također je i Händel, u svojem djelu *Concerti Grossi Opus 6* koristio Corellijevu glazbu kao model.

Umro je u Rimu i pokopan u rimskom Panteonu. Najpoznatija mu je djelo *Concerti grossi* – neki njegovi dijelovi su korišteni i u filmovima. Napisao je 48 trisonata, 12 sonata za violinu i *continuo* te 12 predivnih *concerto grossa*.

Bio je skroman čovjek, blage naravi i krhka zdravlja.

NICCOLÒ PAGANINI (27. listopada 1782. – 27. svibnja 1840.) – talijanski violinist, violist, gitarist i skladatelj. Najproslavljeniji violinski virtuoz, koji je ostavio pečat modernoj tehnici sviranja. Najpoznatije djelo mu je *Caprice No.24 u a-molu, op.1*.

Rodio se u Genovi, kao treće od šestoro djece Antonija i Tereze Paganini. Otac mu je bio neuspješan trgovac, koji je dodatno

zaradivao svirajući mandolinu. S pet godina Niccolò je počeo svirati mandolinu, a prvu pouku je dobio od svojeg oca. U sedmoj godini počinje svirati violinu. Njegov glazbeni talent za sviranje violine bio je vrlo brzo prepoznat te mu je donio brojne stipendije za daljnje učenje. Studirao je kod brojnih violinista, uključujući Giovannija Servettoa i Giacomu Costu, te ih je ubrzo nadmašio u sviranju. Potom se seli s ocem u Parmu, da bi učio kod Alessandra Rolle. No nakon što ga je slušao kako svira, Rolla ga je smjesta uputio na svojeg učitelja Ferdinanda Paera, i kasnije na njegovog učitelja Gaspara Ghirettija. Premda se Paganini nije dugo zadržao kod Paera i Ghirettija, oni su imali duboki utjecaj na njegov skladateljski stil.

Godine 1801., tada 18-godišnji Paganini, biva imenovan prvim violinistom Republike Luce, koja je kasnije pripojena Napoleonovoj Francuskoj i ustupljena njegovoj sestri Elisi Baciocchi. Paganini postaje dvorskim violinistom.

Narednih je godina dosta putovao oko gradova Parme i Genova. Premda je bio dosta poznat lokalnoj publici, još uvijek nije bio tako poznat u Europi. Prvi probaj došao je nakon uspješnog koncerta u milanskoj »Scali«. Potom slijedi turneja po svim većim gradovima Njemačke, Poljske i Češke. Nakon njih su uslijedile turneje u Parizu i Britaniji. Na njima je izvodio svoja virtuozna djela, ali i djela svojih suvremenika, kao što su Rodolphe Kreutzer i Giovanni Battista Viotti.

Zanimljivo je pitanje je li uspjehu u karijeri pridonijela i njegova tjelesna građa, mršavost, duge

ruke i posebno savitljivi prsti. Možda je i to omogućilo virtuozno sviranje na violini. Smatra se da je imao tzv. Marfanov sindrom, koji je karakteriziran baš takvom tjelesnom građom. Učestale turneje i ekstravagantni život doveli su do bolesti sifilisa. Terapija živom i opijumom imale su ozbiljne fizičke i psihičke nuspojave. Godine 1834., dok je boravio u Parizu, liječi se od tuberkuloze. Sve su te bolesti ostavile velik trag na njegovu karijeru, pa je turneje često morao otkazivati. Patio je od više bolesti, od obične prehlade pa do depresije. U rujnu 1834. g. zaključio je svoju karijeru i vratio se u Genovu. Umro je 27. svibnja 1840., od posljedica unutarnjeg krvarenja. Kako je zbog svog života, postupaka i stavova bio u lošim odnosima s Crkvom, nije dobio dozvolu ukopa na groblju te je tek 1876. g. konačno pokopan na groblju u Parmi.

GIUSEPPE TARTINI (8. travnja 1692. – 26. veljače 1770.) – talijanski barokni skladatelj i violinist. Rođen je u Piranu, gradiću na poluotoku Istri, u tadašnjoj Mletačkoj Republici, a današnjoj Sloveniji.

Njegovi roditelji, otac Gianantonio i majka Caterina Zagrando željeli su da njihov sin postane fratar, i vjerojatno je Tartini i

dobio prvu glazbenu pouku od fratara. Studirao je pravo na sveučilištu u Padovi. Nakon očeve smrti, 1710. g. ženi se Elisabettom Premazone, ženom nižega društvenog statusa i starijom od sebe. Iako autodidakt, postao je virtuoznim violinistom te je osim kraćih razdoblja u Anconi i Veneciji, a djelomično i u inozemstvu (Prag), ostao vezan za Padovu. Tamo je bio *primo violino e capo de concerto*. Bitno je unaprijedio glazbeni život u Padovi. Bio je godinama svjetski poznati violinistički virtuoz i poslije u Padovi otvorio tzv. Tartinijevu školu violine i kompozicije. Unaprijedio je violinsku tehniku, a u skladanju je bio orijentiran uglavnom na instrumentalnu glazbu. Njegova su dostignuća vrhunac talijanske instrumentalne glazbe nakon Corellija i Vivaldija.

Djela mu čine uglavnom violinski koncerti (najmanje 135) i violinske sonate. Na zahtjev pape Klementa XII., skladao je *Misere-re* (između 1739. i 1741.) i *Stabat Mater* (1769.). Također je skladao triosonate i *Simfoniju in A*. Bio je i vrstan glazbeni teoretičar.

Pod starost se sve više povlačio s dužnosti, a osobito nakon 1765. godine, otkada sve više boluje. Sve je manje pokretan i vezan je za krevet, a 1768. je pretrpio blaži moždani udar. Donekle se oporavio, ali teškoće u pisanju nota nakon toga vidljive su u autografu jedne sonate. Tartini je bio prvi violinist koji je posjedovao violinu iz radionice Antonija Stradivarija. Završio je kompletno svoj stvaralački opus, zaokruživši ga i u pedagoškom smislu. Za tadašnje pojmove, umro je u visokoj dobi od 78 godina.